

تاریخ انتشار جراید فارسی در هند

- ۳ -

سراج الاخبار - این هفته نامه بین سالهای ۱۸۵۶ و ۱۸۵۷ میلادی در هشت صفحه ، به زبانهای فارسی وارد و در دهلی منتشر شد . تقریباً دوسوم مطالب این روزنامه به زبان فارسی و یک سوم آن به زبان اردو است . آنچه مربوط به سال ۱۸۵۷ است تحت عنوان Bundle No 1 در هفته پوشه که نشان دهنده هفته شماره از نشریه فوق است و ۲۶ شماره آن که مربوط به سال ۱۸۵۶ است در ۲۶ پوشه زیر عنوان Bundle No 2 یا Collection No 2 در آرشیو ملی هند نگهداری می شود . اخبار این روزنامه مربوط به دهلی است و قسمت کمی از اخبار هم از Delhi urdu Akhbar نقل می کند .

در بالای اولین صفحه ، هر شماره نشریه مذکور نوشته شده :

بسمه تعالی

سراج الاخبار

من ابتدای یوم شنبه غره شعبان المعظم سنه ۱۲۷۳ هجری مطابق بیست و هشتم مارچ ۱۸۷۵ لتایت جمعه هلالی .

اخبار دربار جهان مدار حضرت ظل سبحانی خلیفه الرحمانی فروغ

جلد پنجم

سراج الاسرار

تاریخ انتشار ...
جلد پنجم
سراج الاسرار
تاریخ انتشار ...
جلد پنجم
سراج الاسرار

تاریخ انتشار ...
جلد پنجم
سراج الاسرار
تاریخ انتشار ...
جلد پنجم
سراج الاسرار

کتابخانه
تاریخ انتشار ...
جلد پنجم
سراج الاسرار

کتابخانه
تاریخ انتشار ...
جلد پنجم
سراج الاسرار

خاندان عالیشان گورکانی چراغ دودمان نجات نشان صاحبقرانی خلد ملکه .
بعد از ذکر این مقدمه يك بيت شعر كه نشان دهنده ماه انتشار روزنامه
مذكور است آمده است .

بگفت مزده اردیبهشت بلبل زار

که نعر و س گل آسده جلوه در گلزار

(نقل از شماره ۲ پوشه سیزدهم) ، یا در شماره ۳۹ ، پوشه دوازدهم ،
بعد از ذکر تاریخ انتشار و مقدمه . چون هفته نامه در ماه آبان منتشر شده ،
شعر زیر به چشم می خورد :

چو قصد خانه بهرام کرد در آبان

در آمدش بتصرف همین زمین و زمان

دمی که شاه انجم عطف عنان جانب ملك شرق نمود ، خسرو دین پناه
انقراغ نماز پگاه فرمود احترام الدوله بهادر را سعادت نبض شناسی بخشیده
رونق افروز دیوان خاص شدند اعیان حضرت و ارکان دولت مثل معتبر الدوله
بهادر و معین الدوله نظارت خان و سرافراز الدوله دلدار علیخان و میر عدل
بهادر و ... نشان کورنش بجا آورده بظل خلیفه الله ایستادند ...

در صفحه ۶ اخبار مربوط به دربار درج شده است و در هفته هفتم
دلهلی اردو اخبار ، و در آخرین صفحه باخط درشت نوشته شده : «باهتمام
کارپردازان جهانبانی در مطبع سلطانی بقالب طبع درآمد فقط » .

در صفحه دوم شماره ۳۹ نیز خبر اینطور شروع می شود : «یوم دوشنبه
شانزدهم ربیع الثانی بانقشار تباشیر صبح فریضه وقتی ادا نموده احترام الدوله
بر نبض مقدس فیضیاب کردند بمرض حضوری اراکین بلند نمکین دربار را از
اقدام عالی مقام رشك گلستان فرموده ادب و کورنش بهادران پذیرفتند ...»
این نشریه از طرف دربار منتشر میشد .

اخبار لودھیانه - این نشریه از سال ۱۸۳۶ تا ۱۸۴۰ دسامبر ۱۸۴۰

در لودھیانه ، در چاپخانه میسیون آمریکائی ها چاپ و نشر می شد . اولین
شماره آن مربوط به بیست و نهم دسامبر ۱۸۳۶ مسیحی است و روز انتشار
آنهم پنجشنبه ذکر شده است ولی بقیه شماره ها هر هفته شنبه منتشر شده است .

اولین شماره با عدد ۹۱ شروع و آخرین شماره به عدد ۳۱۷ پایان مییابد. چند شماره آخر نیز بجای شنبه، روز جمعه منتشر شده. تمام شماره‌های این نشریه بصورت يك مجموعه مجلد در آرشیو هند موجود است، این هفته نامه در چهار صفحه و هر صفحه دو ستون و به قطع تقریبی ۳۰ در ۴۰ سانتیمتر می باشد. بالای اولین صفحه هر شماره نوشته شده: « اخبار لودهیانه » وزیر آن تاریخ روز و سال انتشار به میلادی ذکر شده است. در پایان آخرین صفحه عبارت زیر آمده است:

Printed for the publisher, at the
American Mission Press, Lodiana.

از اولین شماره (۹۱) تا شماره ۲۷۷ سرمقاله تحت عنوان « خلاصه اخبار لاهور » و چندین شماره بعد زیر عنوان « اشتها رکشتی محموله اسباب » نوشته شده است. مقدمه هر خبر یا الفاظ و لغات ساده شروع شده و پس از ذکر منبع یا منابع به بیان اصل خبر می پردازد. بیشتر اخبار این نشریه از هفته نامه « جام جهان نما » گرفته و جنبه سیاسی دارد.

اخبار اولین شماره مربوط است به: خلاصه اخبار لاهور، خبر هرات، خبر کابل، خبر پشاور (پیشاور)، خبر کشمیر، خبر لودهیانه و چند خبر کوچک دیگر.

در صفحه سوم شماره ۹۶ به تاریخ بیست و نهم ماه اکتبر ۱۸۳۶ میلادی روز شنبه، خبری زیر عنوان « خبر کونسل » که مربوط به دوستی ایران و انگلستان است درج شده است: « در جام جهان نما به نظر آمد که سفیر شاه انگلستان از ریاست ایران خطی گورنر جنرال بهادر نوشته خلاصه اش حسب فرمان گورنر جنرال بهادر برای اطلاع خاص و عام به طبع می آید و آن این است که رابطه محبت و اتحاد فیما بین ریاست ایران و انگلستان بر نهج وثوق و متحقق و بذریعه اش فایده عظیم بریاستین متصور لهدا محمد شاه پادشاه ایران قطعه فرمان مورخ ماه می سنه ۱۸۳۶ میلادی به مهر دستخط خود به تجاران که بریاست ایران ... »

(دنباله دارد)